

Söýgi -8/ romanyn dowamy

Category: Kitapcy,Romanlar,Sözler
написано kitapcy | 23 января, 2025
Söýgi -8/ romanyn dowamy X

«И теперь пою про то же снова.
Потому и дышит глубоко
Нежностью пропитанное слово.»
С.Есенин.

Ýylyň kerwenbaşy ýanwar aýynda,
Moskwa şähertىň giň bir jaýnda,
Ýygnanypdyr bu gün garry alymlar,
Aspirant, doktorant hem mugallymlar
Ses-üýn ýok giň zalda örän parahat,
Eýýäm başlanypdyr möhüm maslahat.
Ýany orta çykyp, ynha, bir kişi
Sözleýär, köp ýyllap edilen işi.
Alymlar öňünde gürrüň berýärdi,
Diňe kagyzyny gözü görýärdi.

Uzak darykmady, dürsedi özün,
Uly ynanç bilen aýdyp her sözün,
Çekip özi tarap hemmäň nazaryn,
Bap-bap beýan etdi howlukman baryn.
Şol duran ýerinden ýüzlenip zala,
Soň jogap gaýtardy berlen sowala.
Bularyň barysy gutaran çagy
Atan dek egninden bir gara dagy.
Düşdi tribunadan, otyr aşakda,
Men gürrüň bereýin size ol hakda.

Zala ünsüň çekip seniň birbada
Ençe wakalary goýup arada,
Tertipsiz bolsa-da onuň beýany,
Bagışla, okyjym, bu hekaýany.
Yzyndan başladym, öni şuň ýaly:

Akmyrat gzyndan galan mahaly,
Gök maşyn yzyňdan köp seredipdi,
Soňra ýuwaş-ýuwaş öye gidipdi.
Uzak oýlandyrdy gyzyň jogaby,
Onda-da aýdyň däl sindem jogaby.

Howanyň ýüzüne bürelip duman,
Gomlar çakyşanda göterlip duman,
Deňizde gämiçiň ýitirip özün,
Garap dürli ýana, delmirdip gözün,
Ýaýdanyp durşy dek yzyny tapman,
Duşuşykdan soňra biziň gahryman,
Gyzyň sözlerinden anyk bir many
Çykaryp bilmedi, dürli gümany
Gezdirdi kellege birnäge wagt,
Gizledi özünü gözlenýän bagt.

«Tanyakym, tanyakym...» ýatlady her dem
Ahyrda ys berdi bir tarap kem-kem:
Sada sypatynda görkezip özün,
Örän uzaklardan aýlapdyr sözün.
«Tanyakym» – men özüm, bu anyk mälim,
Beýle çak etmäge bar bir delilim:
«...Size göwnüm ýetýär her bir tarapdan.
Doganym hökmünde söýýärin köpden.
Ant etmäge taýýar, ynha, her zatdan,
Men seni hiç haçan çykarmış ýatdan...»

Baglanyp ýürekler güzel görküne,
Çekelän zamany goýman erkine,
Dikip iki göwrä gara gözlerin,
Men hakda aýdypdy şeýle sözlerin.
Indi hiç şüphe ýok, getirdim ýada,
Aňyma gelmändir bular birbada...
Çykaryp bu hakda şu hili many,
Biziň gahrymanyň ynjaldy jany.
Soň işe berilipli, gije-gündizi,
Geçdi Aşgabatda tomsy hem güýzi.

Günbatar Uzboýy aýlandy ýene,
Toplanan material ýetdi bir çene.
Düşmedi elinden ýazyлан kitap,
Işledi irginsiz, hemise hoş tap.
Geçdi maslahatdan, hemmesi taýyn,
Moskwa gitmegin tutdy ýol shaýyn.
Şuň ýaly ýagdaýda boluşy ýaly,
Indi ýolbaşıçyda işiň ykbaly.
Geçip bar ötükden başynda gyşyň,
Çaphana bir ýany ýetipdi işiň.

Kiçijkitapça, ynha, elinde,
Dürli kabinetde, türkmen çölünde,
Çekilen zähmetiň edilen nsiň,
Mukdary çäklenmän, goýulan güýjüň.
Gysgaça mazmuny hem netijesi –
Ynha ylmy zähmet, ol-da eýesi.
Uly guwanç bilen biziň gahryman,
Garaýar işine gözün aýyrman,
Göýä ýaş enäniň ilki perzendi,
Kitapça elinden düşmeýär indi.

Bu kitap tizlikde ýaýrady ile,
Geçdi köp ýerlerde ellerden-ele.
Onuň barasynda ýakyndan, çetden.
Galñady bir papka alynan hatdan.
Olar üstünlige umyt berýärdi,
Onda-da birsyhly ýürek urýardy.
Etmegin kyn bolar erkiňe höküm,
Başyňdan geçiriren bolsa kimde-kim.
Goldar, gürrüni ýok, bu ýerde meni,
Okyjym, özüm-de görüpdim muny.

Ýene dolanalyň şol uly zala,
Işı şowly bolup, düşse-de ýola,
Eňteren bolsa-da başyndan ýuki,
Şindi hem ýüregniň bardy buk-buki.
Häzir opponentler başlady sözün,

Akmyrat olardan aýyrman gözün,
Dykgatly diňleýär, baksan ýüzünden,
Käte hatarlara gezýän gözünden
Bildirýär, özünden hoşaldy göwni,
Ýadynda ömürlik saklar bu günü.

Cykyşlar, gürrüňler gutardy bary,
Hasap komissiýasy eder karary.
Boldy arakesme, çykýarlar zaldan,
Käler elin berip oňa ozaldan,
Gutlaýar çalaja, çykan dek bije,
Çaklanýar eýýämden boljak netije.
Komissiýa kararyn okan mahaly,
Käleriň öňünden oýlanşy ýaly.
Boldy Akmyradyň myrady hasyl –
Garşy ýa bitarap ýok eken asyl.

Uzak dowam etdi zalyň şowhuny,
Nazarlap dört ýandan dost-ýary ony,
Aldylar daşyny üýşüp destine,
Geldi gül dessesi üsti-üstüne.
Bu günüki şatlyga şärikli ýaly –
Ylmy ýolbaşçysy, ata mysaly,
Mähirli ýylgyryp, golun uzatdy,
Belki ol uzan gol ýürege ýetdi.
Şatlygyň, begenjiň bary jemlendi,
Dodaklar kemşerdi, göz-de nemlendi.

Dostlarym, hemise arzuwda ynsan,
Bu bir tebigy zat, däl bize pynhan.
Arzuw bir ýsykdyr göýäki ülker,
Oňa ymtylanlar ýürekden galkar.
Böwetler ötküler saklamaz ony,
Misli atylan ok barýandyr göni.
Arzuwsyz ýasaýşyň manysy barmy?
Arzuwsyz göwrede ýürek urýarmy?
Arzuwyn özüne etmedik aýan,
Dine ady ynsan, özi gury san.

Ynsan arzuwynyň bolmaz pellesi,
Baglydyr bir-birne olaň hemmesi.
Razysyň birine ýetseň ilkinji,
Etersiň, başlanar soňra ikinji.
Diýýärler, gadymda ynsanyň biri,
Bolanmyş köp zaman ogluň ýesiri.
Etipdir arzuwna, dogupdyr oglы,
Bolupdyr ulalyp bir murty towly.
Ýöne ýankы kişi muny az görüp,
Diýipdir bir günü oglun öyerip:

«Bolsady agtygym, sag wagty janyň,
Galmazdy dünýäde birje armanym».
Gün geçýär, aý geçýär, agtyk-da bolýar.
Çyrçyksyz ýetişyär, tiz-tiz ulalýar.
Ýanyn ýere beren ahyr ol kişi,
Edipdir dünýäden ýene käyişi:
«Ölümىň atlary geçdi serhetden,
Indi jyda düşjek janyň jesetden.
Etmedim arzuwa, galdy bir arman,
Gidýärin göz açyp, çowlugym görmän».

Arzuwdan-arzuwa biziň gahryman,
Etýärdi zähmetde janyn aýaman.
MGU-yň diplomyn, ýatlan, bir wagt,
Gaýypdy özüne arzuw hem bagt.
Arzuwyň yzyndan ýene arzuwdy –
Ol alym bolmagy ýüregne düwdi.
Beýle arzuwda-da ýetişdi ine,
Ony öne çekýär täzesi ýene.
Goý, ol arzuwlardan-arzuwa ýetsin.
Halkyna, iline nygmat döretsin.

Ugraman az salym galdy bu ýerde,
Işı-güýji bilen boldy şäherde.
Häzir otagynda görýäs bir özün,
Okaýar bir zatlar aýyrman gözün.
Gysgajyk many bar ýazylan sözde.

Umumy many bar ýazylan sözde.
Gutlapdyr dostlary ony her ýerden,
Nobatdaky kagyzy açanda birden,
Uçdy ganat berip göwnüniň hoşy,
Belki täze arzuw berdi bir ysy.

Barmady kagyzyň başga mazmuny –
Gaýtalap-gaýtalap okaýar ony.
Mazmuny başga däl, goly başgady,
Ýürege täsiri, ýoly başgady,
Barmydyr dünýäde süýji zat dilden?
Bölejik ol kagyz düşmedi elden,
Umydyň gözbaşy ýene-de joşýar,
Ol şatlyk üstüne şatlygyn goşýar.
Okyjym, elbetde, çaklansyň özüň,
Näme artyk boldy güýji bu sözüň.

Şatlygyň dowamy pikire geçdi,
Pikir dowam etdi, ünjä ýetişdi:
«Şol tanyş diýýäni bolsam-da özüm,
Mundan suw içmeýär hiç meniň gözüm.
Sözüň manysyna akylym ýetýär,
Ol meni özünden uzakda tutýar.
Ynsanyň-ynsana bolsa hormat,
Uludyr, elbetde, onuň gymmaty.
Ynanýan sözüne, sapdyr ýüregi,
Ýöne, başga bir zat maňa geregi.

Hormata eýe men, ýürege ýesir,
Bardyr töwerekden, belki, bir täsir.
Ýa göwün berendir başga bir kişä,
Salmak islemänsoň meni endişä,
Pynhan saklaýandyr ony içinde,
Bardyr dürlü ýollar söýgi içinde.
Çyn bolsa dogan dek söýýäni meni,
Maslahat salmazmy, aýtmazmy goni?!

Ýok, ýok! Beýle däldir, galat sözlemez,
Bolsa bir hyýaly, menden gizlemez.

Belki, berjaý edip türkmen adatyn,
Ýa-da Begenjiniň saklap hormatyn,
Gaýnynyň dulunda oturjakmy ol?
Ömrün ýekelikde ötürjekmi ol?»
Ýigit sakga durdy şuňa ýetende,
Üýtgeşik bir duýgy syzyldy tende.
Böwrüni diňsirgäp, ep-esli durdy,
Soňra barmaklaryn maňlaýna urdy:
«Nepes hak aýdypdyr, söýginiň güýji,
Ýeňjek hemme zady, ýok iki ujy».

Düýn agşam ukusyn almandy gana,
Ýatdy ýatar wagty gitmän hiç ýana,
Şu hili ýagdaýda uky gelýärdi,
Kelle dynç bolmasa, göz ýumulýardy,
Bir zaman, okyjjy, bar bolsa ýatda,
Bolanda şu ýagdaý Ogulnabatda,
Getirip göz öňne iki göwräni,
Kä ýakyn, kä uzak edip arany,
Ukusyn ýat edip, içip döküpdi,
Birisin itekläp, birin çekipdi.

Hätzirki pursatda ýigdiň-de haly,
Üýtgeşen ýeri ýok, edil şoň ýaly.
Hyýalynda gyzyň keşbin döredip,
Ýatyr arkan düşüp, oňa seredip.
Gözünüň öñünde onuň suraty,
Ajaýyp garaýsy, ajap syraty.
Atypdyr ýeňseden gara saçlaryn,
Kakyp näzi bilen galam-gaşlaryn.
Kä gelip ýakyna, käte gizlenýär...
Ýigit gaýybana gyza ýüzlenýär:

SEN SEN

Ýaşlykda ýa;ňyz başym gowga salan sen-sen,
Seretsem, seýkin basyp, sallanyp gelen sen-sen.
Kalbym uçurym guşun bigana kylan sen-sen,

Ýerde ýeke galdyryp, asmana galan sen-sen,
Salyp wyždan oduna, tyg bilen dilen sen-sen.

* * *

Gelerne gözüň dikip, garaşdyň gahrymana,
Gahrymanyň ýazgydy howp saldy şirin jana.
Janana wepa kyldyň, şáyat şanly zamana,
Zamanamyz guwandy, sen kibi mähribana,
Mähribana mähriban kyn günde bolan sen-sen.

* * *

Geçdi agyr günleriň maksat-myrada ýetdiň,
Ýetginjekler ýygndy, dabaraly toý etdiň,
Etdigiň toýda görüp, siňe-siňe seretdiň,
Seredeňde sen mende özge duýgy döretdiň,
Döwrüň kanuny şeýle – söýnenin saýlan sen-sen.

* * *

Ýazgaranda ýazgydyň döredi hyjran dagy,
Dagyň gerşinden ilip, üzüldi bagt bagy,
Bagyňda gülüň soldy, baharyň aýny çagy,
Çaglanyp şol gün jahan saldy synaňa dagy,
Gam laýnda bir zaman sargaryp solan sen-sen.

* * *

Edermen ärlер kimin dik tutduň merdan başyň,
Başyň saglygyn diläp, süpürdiň gözden ýaşyň,
Gözýaşyň, gaýgy-gamyň, paýlaşdy garyndaşyň,
Garyndaş boldy saňa şol günler ýakyn-daşyň
Çykyp duman içinden güneşde gülen sen-sen.

* * *

Syrylyp gökden duman daňyň agaran günü,
Günleriň bir gününde tötänden gördüm seni,
Seniň kaddy-kamatyň ýene bent etdi meni,
Mende öwrüm-aýlaw ýok, barysyn ýazdym göni.
Täzeden mährim meniň goluna alan sen-sen.

* * *

Duýgym, duýgular başy, başga duýgy ýok mende,
Meni ýazgarar belki söýgä düşmez bir gende,
Gende menden geň görmez, başyna düşen gündé,
Gündiz-gije parhy ýok, göwräň gözüm öňünde,
– Dogan dek söýyän – diýip, umydym çilen sen-sen.

* * *

Söýme dogan hökmünde, söýseň meni: – ýar – diýip söý,
Ýar gadryn bilyäne: – baky wepadar – diýip söý.
Wepalysyn wasp edip: – şol wepala zar – diýip söý,
Zaryn sesimde meniň çuň muhabbet bar – diýip söý,
Hyrydaryň har etme, bir gadyr bilen sen-sen.

Ýürek gözbaşynyň akdy bulagy,
Belkä-de şaňlandyr gyzyň gulagy?!
Kim bilsin onçasyn, her çykan owaz
Bilbiliň sesi däl, döretmeyär ýaz.
«Barysy içinde, çykmasa daşa,
Nä biljek nä hyýal gelýär ol başa?
Her daýym şuň ýaly maňa guş berýär,
Belki ukusunda başga düýş görýär...»
Hiňlene-hiňlene ol gözün ýumdy,
Gitdi süýji uka, şäher-de dymdy.

XI

«Не будь же к мольбам глухою!
Ты слышишь? Я жду ответа...»
Нифон Саба.

Örän näzik bolar ýüregi gyzyň,
Tiz ýeter täsiri aýdylan sözüň,
Käte şady-horram, käte sülüräp,
Ýüzün agras tutup, assaja ýöräp,
Her zada perwaýsyz görüner daşdan,
Emma many tapar her bir garaşdan.
Görküniň, görmegniň bolup ýesiri
Oňa nazaryny dikende biri,

Salar bilmezlige, az berer ünsün,
Gider öz ugruna, çykarmaz sesin.

Saklar mertebesin baryş-gelişde,
Toýda, märekede, mekdepde, işde.
Her bir gatylan söz, salynan nazar
Her haýsy özüče bir yz galdyrar.
Saklanar hemmesi, biri-de ýitmez,
Gyz ýeňilik edip özün üýtgetmez,
Näçe köpeldikçe olaryň sany
Çykar barysyndan dine bir many –
Aklyna, görküne bolup ynanjy
Gyzyň öz-özüne artar guwanjy.

—
Yüzlenip bu ýerde Ogulnabada,
Ýene geçenleri salalyň ýada.
Äwse-de äwmezlik – gyzlar adaty,
Şol zerarly ýigidiň iberen haty
Jogapsyz galsa-da etdi öz işin:
Gündizi aňyny, gijesi düýşün
Bütin eýeledi, goýman erkine.
Akyl-edebine, görüm-görküne
Ýürekden hyrydar bolsa bir juwan,
Heý-de guwanmazmy muňa ýaş jenan?

Gyzyň kellesinde şu hata deňic
Beýle zat hakynda pikir ýokdy hiç.
Diňe rugsat wagty oba baranda,
Ejesi gizlinje gürrüň berende,
Aýdardy ýek-ýarym gelýäniň baryn,
Yzyna gaýtarşyn alman habaryn.
Ozalrak bolupdy munuň-da bary,
Aýak kesilipdi köp wagt bäri.
Näçe çalyssa-da bu gyz babatda,
Dursun-da umydyn üzüpdi hatda.

Entek Akmyradyň hatyn almanka,
Bolupdy şäherde şeýle bir waka:

Taryhyň dördünji kursunda okýan
Görende bu gyzy hyrydar bakýan
Uzynak, görmegeý bir ýigit bardy.
Käte ýatakhanaň ýanna barýardy.
Gutaryp bir kursy ursuň başynda,
Geçýär ençe ýyly soňra goşunda.
Başlayár okuwa dolanan ýyly
Tirsegniň üstünden ýokdy çep goly.

Ýogalyp aýaly frontda wagty,
Galypdyr gyzjagaz horlanyp gaty,
Gitdim-gitdim edip birnäçe ýola,
Ahyr özün dürsäp gelýär kemala,
Türkana bir ýigit, gaty agrasdy,
Gep-gürrüňi ýokdy, örän ýygrasdy.
Duşanda bu ýerde Ogulnabada
Köňlüne bir hyýal gelip şol bada
Tanyşýar, sözleşýär, umyt besleyär,
Oňa bir zatlary diýmek isleýär.

Gün geçdi, aý geçdi aýdyljak sözler
Saklandy ýürekde, hyrydar gözler
Duşanda gyz bilen seredip siňe,
Umumy gürrüňler edilýär diňe.
«Wah, ýygralyk gursun! – Käýindi daýym,
Olam ýeke galan hut meniň taýym,
Hiç peýda çykmajak gaýra salandan,
Atyp galan ýagşy, ýatyp galandan».
Şunuň dek bir hyýal gelip küýüne
Ugrady bir gezek gyzyň öýüne.

Onda-da bolmady, gyzyň deň-duşy
Üýşüpdir bir topar, doludy daşy.
Ýigdiň ýüreginde beslän hyýaly
Galdy ýuze çykman öňküsi ýaly.
Gijara ugradan pursady ony
Ýolly peýda boldy, ýok seni-meni:
« – Näme sen, profkom, her gün şu ýerde,

Gezmäge ýer gytmy saňa şäherde?
Kesmeseň şu ýerden, eşit, araň,
Indiden bu ýana görsem garaň,

Dynarsyň bigüman sagja eliňden...»
« – Akdyrma şerebäň ogul diliňden,
Keýerlip durma-da düşündir sözüň,
Saňa näme gerek, asyl kim özüň?»
Özi ara düşdi onýanca gyzyň:
« – Manysy düşünkli maňa bu sözüň,
Ýaňrama bu ýerde, ugra dessine,
Kim bolduň cişerçe iliň üstüne,
Goragy gerek däl seniň ýalagyň,
Dolanyp gapydan sekme aýagyň!»

« – Okuw bahanalap şumy edýäniň?
Kesilmän aýagy gelip-gidýäniň
Ýitirdiň obanyň at-abraýyn,
Ýene-de bir gelsin hany göreýin!»
Üýşürdi märeke, gopgun döretdi,
Papagyn gyşardyp hüňürdäp gitdi.
Gelse-de gahary nätjegin bilmän,
Ýigit aňka-taňka hiç zat düşünmän,
Ahyrda gyz bilen hoşlaşan wagty
Gysdyrdy eline kiçijik haty.

Mälimdi öňünden hatyň mazmuny
Gyz okap dessine taşlady ony
Ne jogap gaýtardy, ne-de oýlandy
Ine, şunuň bilen iş tamamlandy,
Häzir şol wakany salýar ýadyna,
Bu-da bir wagtdy, soňra adyna
Hiç ýerden hat-petek almandy köpden
Dynypdy gulagy gürrüňden-gepden.
Ine, şu ýagdaýda iberip hatyn,
Bozupdy Akmyrat gyzyň rahatyn.

Ynsanyň sözleri ýaňlanýar dilde,

Hat ýazýan, hat alýan gyt däldir ilde.
Hatyň-hatdan, sözüň-sözden parhy kän,
Güýçlüsi ýürege ýonelýär dikan.
Eger ýazan bolsa bir ýeňil-ýelpaý,
Diýerdi birbada tap özüňe taý.
Beýdip sypmak çetin emma bu hatdan
Unudyp bilmeyär, çykmaýar ýatdan.
Gurşunly kenek dek onuň her sözi,
Bukjasyn görende üýtgeýär ýüzi.

Anyk duýulmaýar daşdan hiç bir zat,
Ýokarda aýdypdyk, ýatlaň, Akmyrat
Hatyny berensoň bolup bikarar,
Her dem ýüreginde szardy azar.
Aňyndan gitmezdi her ýere barsa,
Karary ýetmezdi otursa-tursa...
Ondan has beterdi gyzyň ahwaly,
Tutsa-da özünü perwaýsyz ýaly,
Gaçypdy ynjalyk şol hatdan bäri,
Emma syr saklady, içdedi bary.

Akmyrat ýanyna gelip gidende,
Ýürek arzuwyny beýan edende
Aljyran gyzymyz özün raslap
Aýlawly bir jogap tapypdy toslap.
Ýigit düşünmedi oňa birbada,
Döredi sowuklyk iki arada,
Gyz muňa hoşaldy öye ugranda
Rahat demin aldy öňkä garanda,
Gapan delilinden mydam göwni jaý,
Ýörmändi arada ony ençe aý.

Gelip Aşgabatda biziň ýaş alym,
Gyza görünmezden gezdi az salym.
Käte edarada ýigidiň deň-duşy,
Çyndan mübärekläp edilen işi,
Saldylar ýadyna onuň bir zady,
Diýdiler: «Ýigidiň maksat-myradı

Köp jepalar bilen bolanda hasyl
Gyzmazmy gazanyň gulagy asyl?»
Degişmäň ahyry çyna ýazanda,
Oturyp çagyryş hatyn ýazanda

Ilkinji gyz düşdi ýigdiň ýadyna,
Emma hat ýollaman onuň adyna,
Ine-de ýanyna bardy ýörite:
« – Kiçijik oturşyk öýümde erte.
Örän ýagşy bordy barsaňyz siz-de.
Çekinmäň, üýtgeşik hiç zat ýok bizde
Ýarysy deň-duşlar, özüm dek ýaşlar,
Ýok bolar-bolmazy, oňat ýoldaşlar».
Beýle çakylyga boldy bir hili,
Oýlanyp içinden dürlü delili.

Baryny bir demde gözden geçirdi –
Gyz oňa barmakdan boýun gaçyrdы.
« – Hormatly tanşyňyz, medetkäriňiz,
Sözi söýeg bolýan howandaryňyz,
Bakyşy mylaýym, özi sadaňyz
Gaty salykatly asyl zadaňyz
Dolanyp ýaňyja örän uzakdan
Bu gün çagyrranda tämiz ýürekden
Oýlanyň, bu jogap bolýar neneňsi?
Maňa-ha bir hili görünýär geňsi».

Eşdende ýigitden bu hili sözi,
Çalaja gyzaryp şol bada ýüzi,
Myssa ýylgyrypdy saklanyp bilmän.
Emma ara gürrüň oňa öwrülmän,
Çakylyk hakynda dowam edipdi,
Ýigit yüzün sallap öýne gidipdi.
Öýke bolmasa-da onuň göwnünde
Nägile göründi gyzyň öňünde.
«Men gaty görmäýin, belki, hak etdi.»
Ýolboýy öz-özi için geplettdi.

Gyz otyr oýlanyp, geçeni ýatlap:
«Gezerdim asuda ony hormatlap,
Görsem başga urýar indi ýüregi,
Hamala men ýaly gögүň diregi,
Eger çykýan bolsa çynlap ugruna,
Näme ýüz tutmaýar başga birine?
Üýtgeşik nämäm bar ýa-da ol meni...
Ýok, ýok! Bolup bilmez, etmez ol muny.
Oýlana, oýlana çasyrdym başym,
Bu halym bilmeyär töwerek-daşym...

Wah, başga alada meniň kellämde,
Gözumiň öňünde her bir ädime
Iki sany garry hem-de Öwez jan,
Olara her haçan men tapmaly nan.
Iliň bu zatlardan ýokdur habary.
Eşdemde şu sözi edip gahary,
Käleriň jogabyn berdim mundan öň,
Käleriň sözüne etmezdim geleň.
Örän agyr boldy, emma bu sapar,
Bu hatyň jogabyn bilmen kim tapar...»

Çakylykdan soňra, ýaňy-ýakynda,
Baranda her haýsy işi hakynda
Şäher sowetinde ýene duşuşdular,
Çekiliп bir ýana gürrüňleşdiler.
Öňki ýygralyk ýok, indi arkaýyn,
Ýigit aýdyp berdi durmuş ýagdaýyn,
Gürrüniň ahyry şol bir köne heň.
Diýdi: «Ogulnabat, görmäň menden geň,
Döwneyäň bir zady her bir sözümde,
Bizar-peteň etdim, bilmän özüm-de.

Başga alajym ýok, ynanyň indi,
Söýginiň labyry depämden indi.
Aýdara zadym ýok artdyryp size,
Pugta pikir berip aýdylan söze,
Şol hakda hiç zady gizlemäň menden,

Ýüregiň urgusy artýar gün-günden.
Bagyşlaň elbetde, gönümel gaty,
Eger özüňizde bolan hormaty
Indi öwürseňiz başga bir zada,
Bagt gözlemezdim şondan zyýada.»

Soňky duşuşykda şudy aýdany,
Ýadynda oýlanyp öýne gaýdany.
Ýazaryn, ýazmaryn – wada etmändi,
Gijesi uzalyp, daňy atmandy.
Bolupdyr bir görse kän zada sebäp,
Ynandy, eger-de bermese jogap,
Ýigidiň karary ýok, tolgunan ýürek
Barha güýcli urýar deňiz gomy dek.
Hem guwanç, hem gaýgy – ýetik azary.
Indi dillenmeli, ýok başga täri.

Golunda galam bar, öňünde kagyz,
Stoluň başynda otyr biziň gyz.
Emma garalmaýar kagyzyň yüzi,
Dykyz ýürektdäki tükenmez sözi
Häzir tapylmaýar, gelmeýär dile.
Käte egip başy ýuwaşlyk bile
Maňlaýy stola degäýjek bolýar,
Birden tisginjiräp, ýene dikelýär.
Töwerek-dasyna aýlap gözlerin,
Agtarýar täzeden ýazjak sözlerin.

Temme aýrylan dek, ynha, bir görseň
Sözler yzly-yzyna, eger ýol berseň
Sahypa-sahypa bezeljek ýaly,
Emma dürtülmeýär galam kagyza,
Ilki ýol bermeli haýsy bir söze.
Nireden başlajak, nirde gutarjak,
Gürrüniň dowamy, gör, nirä barjak?
Bolýar bulam-bujar, bary gatyşýar,
Soňra sözler dargap, akym ýatyşýar.

Bir görseň daşyndan ugrugan ýaly,
Ýetişibildikden oýnaklap goly,
Sözler seçelenip kagyz üstüne,
Setirler, sözlemeler dörýär dessine.
Birdenkä kürtdürip durýar galamy,
Göwnüne jaý dälmi ýazan kelamy,
Gaýtalap-gaýtalap okaýar başdan,
Duýulýar ýüzünden, çtytlýan gaşdan,
Bolmandyr ýene-de, ýakmaýar jana,
Owkalap-owkalap zyňýar bir ýana.

Galamyn kagyza näçe ýetirdi,
Näçe kagyz ýyrtdy, näçe oturdy
Onçasyn bilmedim, geçdi hemmesi,
Häzir söz älemniň bolup eýesi
Jemlendi pikiri aýdyň serinde,
Sözler hatarlanşyp ýerli-erinde
Indi nobat bilen özleri gelýär,
Çalasyn galamyň sesi eşdilýär.
Ak kagyz üstüne ýüregiň nagşy
Çekilýär, dutaryň al gola, bagşy.

XII

«Прошай! Тебя удерживать не смею,
Я дорого ценю любовь твою.»
Шекспир.

Gijäň köpi geçip, azy galypdy,
Belkä-de daşarda daň ýagtylypdy,
Baryndan bihabar biziň gahryman,
Süýji ukusunda başyn galdyrman
Ýatyrdy düşekde, budilnik birden
Oňa habar berdi şanly säherden.
Şol bada tisginip, galdy tirsegne,
Gözlerin owkalap seretse, ine
Güberlip üstünde gökje abažur,
Gapdalda cyrasy ýagty saçyp dur.

Krowat öňünde kiçijik haly,
Gaçypdyr üstüne okan žurnaly.
Bir sünni agyrlyk duýýar özünde,
Ünji alamaty bar dek ýüzünde,
Ýassygyn owkalap, hiç ýana bakman,
Ep-esli oýlandy ýorgandan cykman.
Soňra ol ýerinden turdy çalasyn,
Galdyrdy žurnalyn, açdy aýnasyn.
Öýüň ortasynda, mydam bolşy dek,
Gollaryn galgadyp, gezdi birentek.

Şeýledi ýaşlykdan endik-adaty,
Sypmazdy bir günü, galdaudy gaty,
Diýerde: şu bolar dermany janyň,
Çuslanýar damarda aýlaşy ganyň,
Ýuwundy, geýindi, çaý-paýyn içdi,
Ýokdy ynjalygy, tiz ýola düşdi.
Kim bilsin: näm boldy, nämä ýolukdy,
Lapykeçliginden ýüzi salykdy.
Gelene-geçene galdyrman başyn,
Ýatlap bir zatlary gepledýär için:

«Bolýandyr dünýäde her zadyň çeni,
Ýoknasyz sözleriň irizdi meni.
Utanjyň-uýadyň binasyn ýykyp,
Oslagsyz ýerlerde öňümden cykyp,
Göýäki totyguş, çalyp bir heňi
Etdiňizar-peteň, bolmazmy soňy?..»
Bu sözler diňe bir ýatda saklany
Düzseň setirlere köpeler sany –
Geçdi gürrüň bilen uzyn gijesi,
Gelýär gulagyna häzir-de sesi.

Emma aňynda däl, tapa bilmeyär,
Öňuni yzyna sapa bilmeyär,
Tutan uşlybyny ýene ýitirýär,
Käte ýarpy-ýalta ýada getirýär:
«Göwräne görä däl, gylyk-häsýetiň

Tüýs ýürege düşdüň, nämedi netiň?
Ýa-da seniň üçin çykyp şäherden
Mesgen gözläýinmi başga bir ýerden?
Hiç beýle tamany etmändim senden,
Haýşym el göter, Akmyrat, menden...»

Neneň utanmasyn özünden-özi,
Şol gidip barşyna ýatlap her sözi,
Gaýgynyň üstüne gaýgy goşýardy,
Kellesi dumanlap, ýürek çisýärdi.
Niçiksi düşünsin, niçiksi ýorsun,
Niçiksi yüz bilen ýanyna barsyn?
Ondan geçmelimi şu günden başlap,
Arzuwyň-umydyň gözbaşyn taşlap,
Ýene gaçmalymy köwlemän yzyň,
Ahyr şu boldumy, jogaby gyzyň?

Bu gün duz sepildi ol täze ýara
Dürli oýlar bilen ýetdi edara.
Belki gahrymanmız köšeşer işde:
«Tersine bolarmış, göreniň düýşde», –
Diýen bir ýorgudy saldy ýadyna.
Oturýan jaýyna giren badyna
Derrew göze düşdi – iki sany hat.
Stuluň üstünde oturyp rahat,
Göwünli-göwünsiz ilki bukjany
Açdy, aram tapman bu hatdan jany.

Gözün gezdirende, oňa dessine
Gaýta urna boldy öňkiň üstüne:
«Bagışla, gardaşym, Akmyrat, meni
Şol sapar obižat etdim men seni.
Ozal-da içenim çakdan aşypdy,
Sen üstün ýetirdiň, başym çasypdy.
Nerwniçat etdim-de, çykdyň oňuşman,
Soň-soňlar özüm-de etdim köp puşman
Göwnüňe degmezdim, göçmese kelle,
Towakga edýärin, ýazgarma, walla!...»

Okanda gaşlary çytyldy gaty
Dört bölüp bir ýana, zyňdy bu haty.
Ikinji bukjany alýar ol ele,
Ser salyp daşyna ýuwaşlyk bile,
Tanyş keşdeleri görende birden
Çak etdi dessine gelenin nirden.
Başdaky bar pikir şol bada uçdy,
Titreyän barmaklar bukjany açdy.
Endigan ýazylan uzyn setirler
Gör, indi ýigide ne gürrüň biýrler.

«Hatym begendirmez sizi, Akmyrat,
Tapmadym ýazara üýtgeşik bir zat.
Öydäki gürründe aýdanym hakdy,
Üstüne goşara hiç sözüm ýokdy.
Eger şonuň bilen çäklenen bolsam,
Indi söz açmakdan saklanan bolsam,
Size-de, maňa-da bordy peýdaly,
Getirmän kelläme özge hyály.
Özümi pák tutup, wyždan öňünde
Sizi hormatlardym iller deňinde.

Emma goýmadyňyz meni erkime,
Hasabat bermezdim başga hiç kime,
Siz talap etdiňiz, ýazýan şu haty,
Günäkär özüňiz, ynijtsa gaty.
Çöslensin bar ýumak, galmasyn düwün,
Men size açygyn aýdaýyn şu gün.
Ilki hat barada. Ondaky täsir
Her kesi özüne ederdi ýesir.
Onda ynsanlygyň yssy demi bar,
Ol meni şol günden etdi bikarar.

Okamak agyrdy, taşladym telim,
Näçe ýyrtjak boldum, ysmady elim,
Bagrym badaşan dek, mydam ýanymda
Okamda gyzgynym artdy ganymda.
Näçe ýetirse-de jana azaryn,

Okap gaýta-gaýta ýat tutdum baryn.
Kä bogazym dolup, kä içim çekip,
Kä geçeni ýatlap, gözýaşym döküp,
Sizden gizlemegiň ýokdur hajaty,
Söýgülü kitaba dönderdim haty.

Inip gelegurtlar giň giden örä
Duýdansyz çözanda asuda sürä
Uly başagaýlyk, gopgun tursy dek,
Simaba öwrüldi hatdan soň ýurek.
Belli özüňize durmuş ýagdaýym,
Men gürrüň bererdim size her daýym.
Ýerden ýeke çykan ozal-da özüm,
Ynanyň, ýatlasam nemlenýär gözüm,
Agzym ahyrynda aşa ýetende,
Duýdum ölüm tygyn bu näzik tende.

Ýürekdeş ýoldaşym ýitiren çagym,
Baglandy her ýandan elim-aýagym;
Garrylar hossary, çaga enesi –
Dürlü bela-beter üýşdi hemmesi.
Oýlanyň özüňiz, düşüniň mana,
Göze uky gelmän, aşsamdan-daňa.
Çolaran bir öýde garanyp daşym,
Geçirdim kän günler çisirip başym
Diňe aladası şonda il-günüň
Güýç berip dadyma ýetişdi meniň.

Ahyrda kem-kemden özüm raslap,
Geljege täzeden umytlar besläp,
Akymyň ugruna ýörän mahalyň
Çarkandakly boldy ýene-de ýolum:
Garrylar bir ýandan «Gitme-de, gitme –
Eýjejik çagaň bar, ony har etme...
Dillerin ýetirip uzakdan ýatlar,
Etdiler kän töhmet, kän myjabatlar.
Gulak gabartmadym emma hiç kime,
Maksada eýerip, buýrdum erkime.

Olar dökän-saçan, özüm bu taýda,
Oýlanyp bir görün, şeýle ýagdaýda
Men niçik ol hakda pikir edeýin,
Olardan aýrylyp nirä gideýin?
Ozalam kän boldy şu teklip bilen
Obada, şäherde ýanyma gelen.
Hetdim ýok hiç kime öýke edere,
Durmuşyň kanuny, ýer ýok gidere –
Başy boş bolana geler hyrydar,
Aýdyň, geň görerlik munda näme bar!

Emma siz, Akmyrat, ýagdaýa belet.
Görkeziň bar bolsa, sözümde galat.
Duş gelen wagtyňz, halymy sorap,
Duýgudaşlyk bilen mähirli garap.
Manyly maslahat, geňeşler beren,
Halypam hökmünde gatnaşyp ýören,
Hany, aýdyň eýsem, siz dälmidiňiz,
Bu hakda pikirim bilmeyämidiňiz?
Gaty bilyädiňiz, makullapdyňz,
Hatda gutlapdyňz hem gollapdyňz!

Eger şeýle bolsa, hatyňz näme?
Sygmaýar bu zatlar meniň kelläme.
Sözüňiz bir hili, hyýalňyz başga,
Ýa-da pikiriňizce, baş goýan ýska
Özgäni unudyp, bilip bir özün,
Jyda etmelimi sözünden sözün?
Sözüňiz süýngüt dek, çekilse her ýan,
Niçik ynjamasyň size ynanýan?
Bagışlaň, belkä-de öte geçýärin,
Men açık ýürege ýürek açýaryn.

Çakym ýok hiç kime akyl berere,
Sözüm taraşlamан biderek ýere.
Oba sadalygy, boýny boşlugym,
Ýüzi açıklygym, göwni hoşlugym.
Belki bu zatlara bolandyr sebäp,

Maňa başartmadı bolmaklyk her bap.
Kalbymda bolanyn sizden gizlemen,
Yüzbe-ýüz oturyp, egri sözlemen,
Bularyň barysy bolup geçen zat
Başga bir sözüm bar size, Akmyrat.

Eger bardy-geldi irde ýa giçde,
Üýtgese pikirim meniň bu işde,
Geljegim öňümde, men bir ýaş aýal,
Dörese bir wagt täze bir hyýal,
Onda-da, onda-da, goý, bolsun aýan
Aýlaryn gözlerim men başga bir ýan.
Deňin-derejesin bilmeli her kim,
Hiç edip bilmerin ýürege höküm.
Unutmaň, her zady öz kadasy bar,
Kirşi deň bolmasy, çalynmaz dutar.

Obada bir zaman gören wagtyňz,
Bilmezden göwnünüz beren wagtyňz,
Şindi zat görmedik sada bir gyzdym,
Misli bir aýna dek, göwni tämizdim.
Ýürekde arzuwlar, umytlar besläp,
Görnüşimden artyk görünmek isläp,
Turup dan-säherler saçym darardym,
Geljege guwançly gülüp garardym.
Bu gün düýşde ýaly ýatlasam ony,
Ýaşlygyň ýelgini göterdi meni.

Siziň özüňize mälim hemmesi –
Men bu gün dul aýal, çaga enesi.
Bilmedim nä akyl, ne hyýal bilen
Bir zamançaň basyp, üsti gömülen
Täzeden agtaryp köne heňňamy,
Ýene artdyrdyňz mendäki gamy?
Neneň cyn ýürekden ýazdyňz haty?
Bagışlaň, men oňa ynanýan gaty!
Bolsa müňkürligim ondaky söze
Beýdip ýüregimi açmazdym size.

Men sizi tanýaryn, men size belet
Mekirlik edýäniň ýüzüne nälet!
Eger, bilip bolmaz,.. (barmaýar dilim
Diňe ýada salsam, sandyrýar elim).
Ýok! Ýok! Goýaweriň, beýle nikany.
Ýazgarar il-gün-de, ýokdur gümany!
Öndäki saçlarym yzyma atyp,
Bimynasyp ýerden özumi çatyp,
Içimden ah çekip, daşdan gülmerin,
Siziň bagtyňzy baglap bilmerin.

Gutarsam okuwym, obama ýetsem,
Garrylara, çaga hossarlyk etsem,
Başlasam täzeden mekdepde işe –
Şular arzuwymdy meniň hemise.
Ýok meniň şu hazır başga hyálym.
Durmuş üýtgäp durýar, hormatly alym,
Belki geçenden soň birneçe ýyllar
Döräp bu barada täze meýiller
Yetişse bir wagt «sähetli aýy»
Taparyn şol ýerde özüme taýy.

Hoş galyň, Akmyrat, guitarýan indi.
Daň atdy, älemiň çyrasy ýandy.
Çykaryn okaň-da dogry netije,
Dümtünip bir özüm uzynly gije,
Çöplem-saplam edip ýazan sözlerim.
Dolup kä ýerinde ýasa gözlerim,
Gaçdy damjalary yzly-yzyna
Häzir elňizdäki kagyz ýüzüne.
Serediň, belkä-de galandyr yzy,
Şeýle azap görди kolhozyň gyzy.

Däldir ejizlikden, düşüniň muňa,
Şol ýazan hatyňyz geçmişden maňa
Ýatlatdy unutmak isleýän zadym,
Goýmady erkime, ölçerdi odum,
Tisgindi täzeden ýaraly ýurek,

(Gassaba ýag gerek, geçä jan gerek),
Siz bolsa, elbetde, bihabar mundan,
Ýagdaý şunuň ýaly, ynjamaň menden.
Her niçik bolsa-da ýşky-permanym
Çatmaz beýle nika meniň wyždanyň».

Sözüň güýji güýcdür, çyksa ýürekden
Galp söz tapmarsyň wyždany pækden.
Ukusyz oturyp uzyn gijesin,
Göýä atyşýan dek bagt bijesin,
Şemiň ýagtysyna, dostlar, bir zaman
Tanýa hat ýazypdy başyn galдыrман.
Setirden setire aýlap gözünü,
Elekden geçirip her bir sözünü,
Şony ýatlaýardy biziň gahryman
Ýazylan bu hatdan elin aýyrman.

Geçirdi iş günün misli gün ýaly,
Aýlap kellesinde ýüz-müň hyýaly
Gelende öyüne ýene bikarar,
Duýýar ýüreginde bir hili azar.
Çalşyryp bir-birin şatlyk, tukatlyk
Gijede, gündizde ýokdy rahatlyk.
Indi Akmyradyň uzak wagtlap
Ajlyy-süýjüli kän zady ýatlap,
Ruhý dünýäsiniň bolar iýmiti,
Gyzyň şu saparky iberen haty.

XIII

«Как весенний рассвет, я люблю тебя,
Как ушедшую юность свою.
Для тебя на земле я живу, любя,
Для тебя я стихи пою.»
Ибрахим Абд Аль-Хамид Иса.

Agramy bolmazmyş gerekli daşyň.
Uzak garaşdyrман, agyrtman başyň

Başlaýyn, okyjym, hekaýaň yzy
Şeýle dowam etdi, görmezden gyny,
Akmyrat diňe bir hata gümrady.
Gyz ýerine oňa haty hemrady.
Ýaksa-ýakmasa-da haty hemiše,
Parhy ýok öýdemi ýa gitse işe.
Tolgunýan ýüregi urup okardy,
Gijeler ýerinden turup okardy.

Geçiren zamany pikirin hata,
Belkä-de, gyzymyz gaýtadan-gaýta
Iki ýan tarapyň ýagdaýyn ýatlap,
Ýipdiň mertebesin gaty hormatlap,
Özüniň kimdigin belläp ýörite
Çekiljek bolupdy ýigitden çete,
Tersine bolşy dek käbir pursatda,
Okyjym, bu sapar bu gelen hatda,
Belki, daşlaşdyrmaz, ýakynlaşdyrar,
Gyzyň çetleşmesin has kynlaşdyrar.

Perwaýsyz garasaň geline-gyza,
Görküne guwanyp çökmeseň dyza,
Tapawut goýmarsyň özgäň öňünde,
Ol-da bir ynsandyr iller deňinde.
Niçikdir birine berdiňmi göwnüň.
Tapmarsyň taýyny hiç ýerden onuň:
Sallanyp ýörişi, seýkin basyşy,
Sözleýşi, sözüňe gulak asyşy
Bütinleyý başgadyr, ezizdir göze,
Saçy gjä meňzär, ýüzi – gündize.

Galar belentlige aldykça mähriň,
Eýelär, duýmarsyň, ol göwün şähriň;
Barha ygtyýaryň gider eliňden,
Düşmez gije-gündiz ady diliňden.
Bardyr, gümany ýok, jadyly bir güýç,
Salar girdabyna, sygdyrmaz ol hiç,
Söýse – soltanyňdyr, ýogsa – zalymyň,

Köp wagtdan bäri biziň alymyň
Şeýledi garaýsy Ogulnabada,
Barha güýjäpdi ol, salsaňyz ýada.

Hakykat ýol tapar, kalbyňa ýeter,
Kalbyň ummanynda öňküden beter,
Gopgunly duýgular güýçlendi ýene –
Hatyň netijesi şu boldy ine.
Nota iberende döwlet döwlete,
Ony telim gezek okap ýörite,
Jogap berilşи dek, biziň gahryman
Bu gezek gyz tarap, howlugyp durman,
Kän biçdi, kän kesdi, uzak oýlandy;
Geçip sansyz günler, aýlar aýlandy.

Günleriň bir günü aşsam çagynda,
Şäheriň çetinde – Köşi bagynda
Ynha, iki kişi, assaja ýöräp,
Ýüzleri – aşağı, öňlerne garap,
Gezim edýärdiler: emma hiç biri
Dile getirmeyär içdäki pikri.
Ýigdimiz şu ýere çagyran wagty,
Gyzymyz kyn görüp irnipdi gaty.
Ýöne, ýüzden geçmän, boýun bolupdy,
Üýşene-üýşene, ýaňy gelipdi.

«Ýene köne heňdir, syparkam niçik?
Hatymda jogabyn beripdim açık.
Gelmeseň, gödeklik, gelseň-de agyr,
Aýdylýan sözlerden ýürekler ýagyr.
Üýtgesik bir gürrüň tapdymy eýse,
Tizräk başlasa, diýjegin diýse,
Gün birçak gizledi özünü dagda.
Artar howatyrym garankы bagda,
Göwräm gagşyldayıar, ýüregim urýar,
Munuň parhyna däl, arkaýyn ýörýär...»

Gyz golun galдыrман bakdy sagada,

Saklandy, salýan dek bir zady ýada.
Ýigit säginmedi, ugruna gitdi,
Geňirgäp, gyz oňa täsin seretdi.
Sallap, öňki ýaly, aşağı ýüzün,
Ýene gidip barýar garaman yzyn.
Gyz nätjegin bilmän ýaýdandy ilki,
Soňra bir zatlary çaklandyr, belki,
Ugrady yzyndan garama-gara,
Ýigitden ep-esli açyldy ara.

Ukudan turan dek galdyryp gaşyn,
Seretse sagyna, göterip başyn
Hiç kim ýok ýanynda, bir özi barýar,
Aljyrap bir hili, ýeňsesin garýar,
Ýazykly ýylgyryp, dolanýar yza,
Uly ötünç sorap ýüzlenýär gyza:
« – Bagışlaň, bagışlaň, günükär gaty.
Hawa, Ogulnabat, okadym haty...»
Ýene dym-dyryslyk, çykmaýar seda.
Dykyz ýürektdäki sözden ne peýda.

Dil diýen etmese, çykmasa biri?
Diýerler: «Ädikçi ädik ýesiri».
Täzeden ýanaşyp ugrady ýaşlar.
Göge golun gerýär belent agaçlar,
Siz-de şayat boluň söýgiň oýnuna,
Hiç kim giren däldir gözel goýnuna,
Söýginiň gudratly güýjüni görmän,
Ýa bütin ömrüne çekendir arman,
Söýgüsiz birine sataşan bolsa,
Ýa söýgi ýolunda azaşan bolsa.

Ynsanyň görküdir söýgiň gözbaşy,
Ynsanyň ýaşydyr onuň-da ýaşy,
Ynsanyň hemrasy oldur müdimi,
Edil ynsan ýaly, ol-da – gadymy.
Ynsan bar ýerinde söýgi-de bardyr,
Söýgüsiz geçirilen ömür bikärdir.

Söýgi! Söýgi! Dillen, heý-de bir zaman
Sensiz ýaşarmydy jahanda ynsan!
Demir penjelerden akanda al gan,
Saňa pida etdi köpler şirin jan.

Perhada daglary sökdüren sensiň,
Tahyry derýada akdyran sensiň,
Garyby ýurdundan göçüren sensiň,
Hemrany asmana uçuran sensiň,
Mejnuny çöllere çykaran sensiň,
Ençäniň bilini çökeren sensiň.
Gidendir gelmeze indi ol zaman,
Asuda dem alýar ülkämde ynsan.
Sen-de egne atdyň azat lybasy,
Belent duýgularyň soltany-şasy.

Çete çekilmäliň mundan zyýada.
Ýüzlenip täzeden Ogulnabada,
Akmyrat bireýýäm başlapdyr söze:
« – ...Iberen şol hatym ýazmazdan size,
Bu zatlar hakynda kän oýlanypdym,
Hersiniň daşyndan yüz aýlanypdym.
Ýazgarmaň siz meni, etmäň käyişi,
Bu ýerde ikimiz, ýok başga kişi,
Ýaşur-ýuşur bolman, aýdylsyn bary,
Goý, ýene ýaňlansyn ýurekler tary.

Dörände täzeden şu pikir mende,
Çekdim azap baryn günüň gününde.
Unudyp bar zady, misli bir däli,
Saýgaryl-p-seljerip müň dürli ýoly,
Uzynly gjeler ukemy alman,
Dogrusy, sizi-de ýadyma salman,
Diňe bir soraga jogap gözläpdim,
Bar-ýok güýjüm bilen ony yzlapdym.
Gizlenýän şol jogap tapylsa eger.
Bolaýjak ýalydy bary ýerbe-ýer.

Aýdaýyn yzyny, gizlemän sizden,
Soragyň jogaby tapyldy tizden.
Gitdikçe güýçlenip ýşkyň heseri,
Sürdüm oba tarap, taşlap şäheri.
Şunda ugryşyma hiç ýerde durman,
Boldum garrylara tötänden myhman.
Çäklije bolsa-da myhman möhleti,
Ol ýerde düşegim ýumşady gaty.
Başlap, eşder bolsaň, dördünji gündei,
Näme habar bary soraldy menden.

Gezekli-gezegne ýanlarna bardym,
Hoşamaýlyk bilen habarym berdim.
Biri, guitarýançam, sözümi diňläp,
İçinden ah çekdi, muny geňirgäp.
Dyzynyň üstüne atyp kellesin,
Ep-esli oturdy, çykarman sesin.
Gözlerin alardyp, gizlin seretdi,
Ahyr gaharlanyp, ýanymdan gitdi.
Soňra beýlekiniň bardym ýanyna.
Ol-da girdi gahar-gazap donuňa.

«Tur, gözüm görmesin seni bu ýerde!
Azarym ýetikdir, dert goşma derde!
Är çykan oglu bar, gitmek hebesdir,
Beýle ýere gelýän özi näkesdir.
Berendir ozaldan alla takaty,
Gören zadymyz däl, sen niräň iti!..»
Kesildi kän gezek ömrümdir ýaşym,
Müň-de bir razy, sypdyrsam başym.
Otursam, kesewe ýapyşjak, hökman,
Göterdim ökjäni, yzyma bakman...»

Hem gülki, hem agy Ogunabatda,
Gidýänin gürrüňiň haýsy babatda
Aňşyryp bilmeýär, gaty geň galýar,
Diňlände, öýlerin ýadyna salýar.
«Eger baran bolsa, eşderdim menem,

Ýaňy gelip gitdi ýanyma enem.
Hiç zat agzamady gelen-gidenden,
Ol syryny ýaşyrmaz hiç haçan menden»
Için gepletse-de, dilini ýarman,
Diňleyär yzyny biziň gahryman.

« – Birisi ýüz bermän, birisi kowdy,
Ýigrenjiň ýalyny ýüzüme çawdy.
Çykmadym onda-da obadan daşa.
Habar edipdirler kowum-gardaşa.
Goşuldy gürrüne uly hem kiçi,
Doldy dow-dow bilen obanyň içi.
Kim meni ýazgardy, kimse-olary,
Yza çekilmedim, sürdüm ileri.
Diýdim: – kowsaňyz-da gitmen bu ýerden,
Ýörite geldim men uzak şäherden. –

Diýdim: – Aýagym däl, ýürek getirdi,
Ýürek ganatlanyp, bagta ýetirdi. –
Diýdim: – Bu içerä ýüregim bagly,
Eger jyda düşsem, jigerim dagly. –
Diýdim: – Gidip bilmen ýüregim taşlap,
Diýdim: – Bütin ömrüm oňa bagışlap,
Sowukda, yssyda, gyşda hem ýazda,
Gaýgyda-hasratda, söhbetde-sazda,
Ynanyň, sözümiň ýokdur yrýasy,
Bolaryn bu öýüň baky hemrasy.

Köşeşdi garrylar ýuwaş-ýuwaşdan,
Artdy tarapdarym kowum-gardaşdan.
Goş basyp ýatyryny gaty arkaýyn.
Diýseler, her zady çekmäge taýyn.
Men gülüp garadym, olar ýüz çytsa,
Diýip: – Wagty gelip, akyly çatsa
Üýtgeşer garrylar, düzeler bary,
Taparyn, ahyrda, ýumşak damary.
Geçdi şunluk bilen birnäçe günler,
Gowşaşdy kem-kemden gaty düwünler.

Howanyň ýüzüni gaplan dumany,
Ýel turup bir ýana süren zamany,
Aýna öwrülşи dek dury asmanyň,
Ynha, peýda boldy iki mamanyň
Çytyk ýüzlerinde ýakymly ýagty;
Men muňa, elbetde, begendim gaty.
Yssylyk başlandy indi arada,
Ownukly-irili işler barada
Geldiler ýanyma olar her daýym,
Maslahat saldylar sözläp mylaýym.

Ýatlygym ýat boldy, goşuldym gitdim,
Çykdym-da, içerden daşa seretdim,
Duýdum şol yssyny kowum-gardaşda,
Galypdyr gep-gürrüň ýakynda-daşda.
Oba içindäki dow-dow ýatanda,
Ýigrenjiň ornuny mähir tutanda,
Biri «giýew» diýdi, birisi – «oglum»...
Gürrüňin şu ýere eltende alym,
Gyz saklanyp bilmän, zaryn seslendi:
«Bes ediň, bes ediň, gutaryň indi!»
Başartsa artiste alan roly,
Tapýandyr hemiše ýürege ýoly.
Uly joşgun bilen aýdyp her sözün,
Sahnada duýýardy ýigdimiz özün
Hiç habary ýokdy töwerek-daşdan,
Obraza giripdi ol ilki başdan.
Ara söz düşende, sakga durupdy,
Şonda gyzyň yüzün salyk görüpdi.
Saklansa, täzeden başlamak kyndy,
Sözün dowam etdi, soňa ýakyndy:

«...Bardy şol içerde bir eziz çaga,
Irden özi turup giderdi baga.
Söz gatyp başladym baran günümden,
Ona mährim gidip janym-tenimden.
Dostlaşdym dessine, alçakdy özi.

Balkyldaşyp duran garaja gözü,
Ýoriþi, sözleýşi, jak-jak gülüþi,
Siňe syn edemde, hemme boluþy
Bir tanyş ynsana çalym edýärdi,
Ýürekden ýürege ýol döredýärdi.

Egnime gösterdim, gujagma aldym,
Her gezek şol tanşym ýadyma saldym
Incejik gollaryn boýnumdan orap,
Eýjejik ýylgyryp, enaýy garap
Gitmedi ýanymdan, ysnyşdy mana.
Içimi gepletdim ýüzlenip ona.
Diýdim: – Ata mährin duýmandym men
Çagalyk geçmişim görýärin sende.
Bir ýurek özüne baglaýar bizi,
Kiçijik-de bolsaň, diňle bu sözi.

Unutma hiç haçan, başym dik dursa,
Damarda gan ýöräp, ýüregim ursa,
Özümde atalyk mährin döredip,
Iýdirip-geýdirip, oňat seredip,
Gyşynda-ýazynda seni hor etmän,
Şirin söze, açık yüze zar etmän,
Çalymdaşyň bilen berip el-ele,
Tä adam bolynçaň, goşulyp ile,
Tutmasam ornuny şol gahrymanyň,
Goý, nälet ýüzüme gezelsin meniň!

Bir zat syzan ýaly uzak garaşdan,
Gollaryn boşadyp ýuwaş-ýuwaşdan,
Az-kem yza çekip kiçi göwresin,
Gözlerin mölerdip, çykarman sesin,
Çynlakaý görünüşde maňa garady,
Kalbymda bir hili duýgy döredi.
Ýylgyrdym dessine, o-da ýylgyrdy,
– Kak başı – diýemde, elini berdi.
Soňra gujagymdan düşdi-de gitdi,
Tigrin şakyrdadyp, derwezä ýetdi.

Aklym bilen duýgym söweş guranda,
Duýgym üstün çykyp, aklym duranda,
Tolgunlanan ýürek batly urýarka,
Getirip göz öňne şu hili waka,
Diňe şondan soňra habar gatypdym,
Hatdan öň köp wagt ümsüm ýatypdym.
Aşygyň arzuwy – bolmak bagtyýar.
Bu gün, Ogulnabat, sizde ygtyýar.
Bagışlaň, ýadatdym, samradym uzak,
Men indi gutardym, siziňki gezek».

Uzakdan aýlady ýigit sözünü,
Gyzymyz tersine öwrüp ýüzünü,
Gollaryn gezekli gursagna oýkap,
Sojap dem alýardy, kellesin ýaýkap,
Diňlän sözleriniň aýdyň mazmuny
Şu agyr ýagdaýa salypdy ony.
Dile söz gelmeýär, ýüregi doly.
Uşlyby üzülen hünjüler ýaly,
Edilen şübheler, bolan howatyr –
Bary seçelenip, aşakda ýatyr.
Ýigit duýanynda gyzyň ýagdaýyn,
Her hili ötünje, kömege taýyn,
Onuň gapdalynda dymyp durýardy;
Ýürek ezilýärdi hem-de urýardy.
Diýerler: ýürege ýürek ýol tapar,
Megerem, ömründe ilkinji sapar
Tutdy emaý bilen gyzyň elinden,
Sypady saçlaryn, emma dilinden
Söz gaçyryp bilmän, uzak ýaýdady,
Misli gök damaryň gany daýandy.

«Bagışlaň, bagışlaň ynjamam menden.
Sözlerim taraşlap, açık göwünden
Bagta garaşypdym men bu gün sizden.
Gyz heder eden dek, gorkup bu sözden,
Ýüzün aşak salyp çekildi yza,

Tutdy öл ýaglygyn gyzaran göze.
Ýatmasa wagtynda ýüregiň ýeli,
Sözler niçik tapsyn çykmaǵa ýoly!
Hamsygyp-hamsygyp zordan diýeni:
«Bes ediň, Akmyrat, ugradyň meni». Romanlar